

/Weer verbinding met het publiek

Museumvereniging jaarverslag 2021

Opnieuw een turbulent jaar

Begin 2022 is de coronapandemie naar de achtergrond verdreven. Het is onduidelijk hoe het virus verder gaat. De Russische inval in Oekraïne betekent een nieuwe crisis: politiek, economisch en humanitair. De uitkomst is ongewis. 2021 was – opnieuw - een turbulent jaar. Het werk van de Museumvereniging werd sterk gestuurd door corona. Het jaar begon en eindigde met verplichte sluiting van musea. Beperkende maatregelen vroegen veel van musea, medewerkers en bezoekers. Door steunpakketten zijn tot nu toe alle musea overeind gebleven en inmiddels weer open. Bescheiden in dit grotere geheel zijn musea opgelucht dat zij weer onbeperkt publiek kunnen ontvangen en inspiratie, rust en bezinning kunnen bieden in moeilijke tijden.

Voor de Museumvereniging was het een roerige en verdrietige tijd. Geheel onverwacht overleed op 16 maart 2021 directeur Mirjam Moll. Zij zette zich vol overgave in voor alle leden, van groot tot klein, en door heel het land. Met haar heengaan verloren wij een bevlogen boegbeeld en buitengewoon betrokken collega.

Ik wil ook graag Irene Asscher-Vonk van harte bedanken. Na acht jaar voorzitterschap van de Museumvereniging en Stichting Museumkaart heeft zij begin 2022 afscheid genomen. Onder haar bestuurlijke en bezielende leiding is de Museumvereniging een sterk, mondig en zichtbaar ledenverbond geworden. Zij toonde grote belangstelling voor individuele musea, het soepel functioneren van het geheel, en bezocht vrijwel alle ruim 450 aangesloten musea, met aandacht voor de collecties, medewerkers en de 28.000 vrijwilligers.

Ik ben vereerd de voorzittershamer van Irene Asscher-Vonk over te mogen nemen. Ik zal het beste van mijzelf geven om het publieke belang van musea over het voetlicht te brengen.

Shula Rijxman, bestuursvoorzitter
Mei 2022

PUBLIC AFFAIRS

/Stevig draagvlak bij de politiek

Permanente lobby voor financiële steun

2021 stond grotendeels in het teken van de pandemie en de lobby voor passende financiële steun voor alle bij de Museumvereniging aangesloten musea. Voor deze steunpakketten voerden

bestuur, directie en medewerkers communicatie en public affairs een actieve lobby en gesprekken met het ministerie van OCW en cultuurwoordvoerders in de Tweede Kamer.

Landelijk en lokaal

De Museumvereniging beïnvloedt op landelijk niveau en zet leden aan tot lokale beïnvloeding. Zo is in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 de handleiding *Lobbyen bij de gemeente* gedeeld met de leden. Over de handleiding is een webinar georganiseerd waar kennis en *best practices* zijn gedeeld.

Kring rijksmusea en verduurzaming

De Kring rijksmusea kwam in 2021 in vier fysieke en digitale vergaderingen bijeen. Belangrijke onderwerpen waren de coronacrisis, de generieke steunpakketten en het derde en vierde sectorspecifieke steunpakket cultuur met bijdragen voor rijksmusea. Kring rijksmusea publiceerde een rapport over benodigde middelen voor verduurzamingsambities. In 2022 wordt gekeken naar verduurzaming van alle musea.

Visitatiesysteem voor rijksmusea

In 2021 kreeg de inrichting van het visitatiestelsel van rijksmusea voor 2021-2024 verder vorm. Door de minister zijn zeven voorzitters benoemd en drie onafhankelijke secretarissen. De Museumvereniging levert de projectleider en secretariële ondersteuning. Op 25 november 2021 was de startbijeenkomst. De visitaties starten eerste helft 2022.

Externe netwerken

De Museumvereniging is aangesloten bij de Federatie Cultuur. De Federatie bundelt branche- en werkgeversverenigingen van musea tot podiumkunsten en behartigt gemeenschappelijke belangen. De Museumvereniging is ook aangesloten bij Gastvrij Nederland, de samenwerking van alle brancheverenigingen in toerisme en recreatie. De onderwerpen daar raken het bredere terrein van toerisme. Voor de brede politieke lobby is de Museumvereniging aangesloten bij MKB-Nederland, voor de museale lobby in Europa bij NEMO, Network of European Museum Organisations.

KWALITEIT

/Zorgvuldig omgaan met mensen en erfgoed

Musea staan middenin de maatschappij

De Ethische Code voor Musea. De Museumnorm. Professionele zelfregulering. Restitutiebeleid en betekenisvol herstel van onrecht. Governance, diversiteit en inclusie. Musea staan midden in de samenleving en dienen zorgvuldig om te gaan met mensen en met erfgoed. Daarin staan we schouder aan schouder.

Nazi-roofkunst

In juni 2021 gaf minister Van Engelshoven haar visie op het restitutiebeleid naziroofkunst. Betekenisvol herstel van onrecht is het uitgangspunt. De Museumvereniging onderschrijft het belang van herkomstonderzoek en is verheugd dat de minister de aanbeveling van de commissie-Kohnstamm overneemt.

In 2021 is de database wo2.collectienederland.nl gelanceerd; een publieksvriendelijk portaal over kenmerken, restitutiestatus en herkomst van de cultuurgoederen uit de NK-collectie. De Museumvereniging was samen met RCE en NIOD actief betrokken bij het opzetten van de database. De Museumvereniging blijft ook na afronding van het onderzoeksproject Museale Verwervingen gesprekspartner van het ministerie van OCW en RCE om informatie zichtbaar te maken voor nabestaanden, erfgenamen, musea en geïnteresseerden.

Koloniaal erfgoed

Het Nationaal Beleidskader Koloniale Collecties biedt concrete handvatten voor landelijk teruggavebeleid van collecties met koloniale context. Uit een ledenenquête bleek dat driekwart van musea met koloniale collecties in beheer ondersteuning wil hoe daar mee om te gaan. Daarom is de Museumvereniging in 2021 in gesprek gegaan met het NIOD dat nu een methodiek voor herkomstonderzoek naar collecties met een koloniale context ontwikkelt. Resultaten van het pilotproject *Provenance Research on Objects of the Colonial Era* worden in 2022 gedeeld.

Ethische Code voor Musea

De Ethische Code voor Musea is de basis voor de beroepsethiek in de museale sector. De code biedt een instrument voor professionele zelfregulering op gebieden waar het museum specifieke deskundigheid en verantwoordelijkheid heeft. De Museumvereniging hecht waarde aan een professioneel en onafhankelijk functioneren van de Ethische Codecommissie, de adviescommissie die adviseert over inhoud en toepassing van de code.

Op 15 maart 2021 was er een online kennissessie met als thema *Is the Code Sufficient?* De Ethische Code voor Musea bracht in 2021 advies uit met als strekking dat musea zeer zorgvuldig moeten zijn bij verwerving of tentoonstellen van objecten om te voorkomen dat deze onrechtmatig zijn verkregen of verhandeld. De Ethische Code voor Musea stelt dat de herkomstgeschiedenis vanaf ontdekking of vervaardiging vast dient te staan.

Governance Code Cultuur

Per 1 juli 2021 trad de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in werking. De wet is bedoeld om bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen te verbeteren. Musea zijn veelal stichtingen en dienen daarom binnen de overgangstermijn van vijf jaar conform de WBTR te werken. De Museumvereniging heeft met behulp van platform WBTR.nl en kenniscentrum Cultuur+Ondernemen haar leden geïnformeerd over te volgen stappen.

Code Diversiteit & Inclusie

Musea zijn een plek voor samenkomst en debat en dialoog en willen inclusieve en toegankelijke instellingen zijn. De Code Diversiteit & Inclusie ondersteunt musea om inclusief beleid te ontwikkelen op het gebied van personeelszaken, partnerschappen, publieksactiviteiten en programmering. Een tweede lichte museum heeft zich aangesloten bij Musea Bekennen Kleur. De Museumvereniging is ervan overtuigd dat een kritische externe blik nodig is voor een inclusievere museumbranche. Het partnerschap met Musea Bekennen Kleur is dan ook gecontinueerd.

Leidraad Afstoten Museale Objecten

Musea zijn verantwoordelijk voor zorgvuldige omgang met het erfgoed dat zij voor ons allen beheren. De Leidraad Afstoten Museale Objecten (LAMO) zoekt een optimale balans in de vele afwegingen rond afstoting en voorziet in een zorgvuldige, transparante procedure. In de zomer van 2022 wordt een herziene LAMO verwacht.

Invoeren kwaliteitskader gelieerde instellingen

Om de kwaliteit van gelieerde instellingen te waarborgen is er behoefte aan een kwalitatief toetsingskader. De Museumvereniging heeft een onafhankelijke toetsingsrol belegd bij

Museumregister Nederland. De inhoud van het kader wordt vastgesteld door de Museumvereniging met de ICOM-definitie en de Ethische Code voor Musea als basis. Vanaf 1 januari 2019 tot nu in 2022 worden aanvragen van nieuwe gelieerde instellingen aangehouden totdat er een definitief voorstel is. De Museumvereniging heeft Museumregister Nederland verzocht in de eerste helft van 2022 drie pilottoetsingen te doen. Ervaringen kunnen worden benut bij definitieve vaststelling van een kwaliteitskader.

Museumcijfers 2020

September 2021 publiceerde de Museumvereniging de jaarlijkse Museumcijfers. De gegevens zijn verzameld aan de hand van Museana, een door het ABF in samenspraak met het CBS verzorgde enquête. De data worden al ruim 10 jaar verzameld. De Museumcijfers geven een betrouwbaar beeld van de stand van museumland, vanaf maart 2020 gedictieerd door corona, beperkende maatregelen en sluitingen. In 2020 telden de 456 musea 13,2 miljoen bezoeken, het merendeel uit eigen land. Het aandeel buitenlandse bezoeken was 1,8 miljoen. Van de omzet van € 977 miljoen bestond 29% uit eigen inkomsten, 15% uit coronasteun en 55% uit subsidies. Ondanks coronasteun boekte 42% van de musea een negatief resultaat uit gewone bedrijfsvoering. In totaal waren er in 2020 1,3 miljoen Museumkaarthouders, waarvan 37.452 jongerenkaarten en 141.476 kidskaarten.

Museumnorm

Alle leden van de Museumvereniging voldoen aan de Museumnorm. Kwaliteit is essentieel voor een blijvende binding van Nederland met museale collecties. De onafhankelijke stichting Museumregister Nederland toetst op initiatief van een museum of het (nog) voldoet aan de Museumnorm.

Webinarreeks Schouder aan Schouder

In 2021 kreeg de succesvolle webinarreeks *Schouder aan Schouder* een vervolg. Met Aldith Hunkar als moderator waren er vijf webinars in Studio Desmet in Amsterdam. Deze online programma's trokken per keer tussen 40 en ruim 200 deelnemers en gingen over lobby, digitalisering, collecties, de Museumkaart en de arbeidsmarkt. De webinars zijn een goed middel voor kennisuitwisseling en hebben een lage deelnamedrempel omdat er geen reistijd is. De webinars waren een vervanger voor uitwisselen van kennis, maar niet voor de netwerkfunctie van onze evenementen.

COLLECTIEVE PROMOTIE

/Stevige band met breed publiek

Een breed scala aan middelen voor een breed publiek

Voor een stevige band met een breed publiek zet de Museumvereniging een breed scala aan instrumenten, media, middelen en mensen in die ook – en soms juist – in coronatijd hun waarde en bereik bewijzen en betrokkenheid tussen bezoekers en musea activeren en verder verdiepen.

Museum.nl

Museum.nl is de site voor museumliefhebbers. Elk bij de Museumvereniging aangesloten museum kan de eigen pagina's op de site zelf aantrekkelijk en actueel houden. Content voor de site wordt ook gebruikt voor *social media* en de nieuwsbrief Museumtips. Thema's bieden een alternatieve ingang tot de museale collecties. De vlogserie *Museumkaart ontdekt* zet elke aflevering een museum in de schijnwerpers. In 2020 is gestart met online promotiecampagnes voor museumbezoek en de Cadeau Museumkaart. Het aantal bezoekers van museum.nl steeg van gemiddeld 206.000 in 2020 naar 277.360 in 2021.

Museumkaart

Museumkaarthouders waren in 2021 goed voor 3,9 miljoen bezoeken, een miljoen minder dan in 2020 en veel minder dan in 2019. Dit heeft financiële gevolgen. Op basis van 62% van de gemiddelde toegangsprijs ontvangen de musea over 2021 € 26,5 miljoen.

Cadeau Museumkaart

In november 2021 is de Cadeau Museumkaart geïntroduceerd met een variant voor volwassenen en een variant voor kids en jongeren. De kaart is in eerste instantie alleen via museum.nl te koop en in 2022 ook in bij de Museumvereniging aangesloten musea. De Cadeau Museumkaart is gedurende twee jaar in te wisselen voor een reguliere Museumkaart.

Museumkids, Museuminspecteurs en Awards

Museumkids stimuleert museumbezoek onder kinderen in de basisschoolleeftijd en hun (groot)ouders. Hiervoor worden Tikkit, museuminspecteurs, Museumkids.nl, social media en nieuwsbrieven ingezet. Via social media bereikt Museumkids een steeds groter publiek. Als Museuminspecteur rapporteren Museumkids over hun museumbezoek en geven feedback aan musea en informeren potentiële bezoekers. In een moeilijk 2021 kregen toch 64 musea het predicaat Kidsproof. De Museumkids Awards werden digitaal uitgereikt. De Kidsproof Awards werden bekend gemaakt tijdens de Algemene Ledenvergadering van de Museumvereniging in november. De Kidsproof Awards zijn een mooi moment om de betrokken gemeente, provinciebestuurders en andere stakeholders te feliciteren met een door de doelgroep hooggewaardeerd museum in hun gemeente en provincie.

Nationale Museumweek 2021

Ook in 2021 was de Nationale Museumweek digitaal. Om het belang van musea te benadrukken, ging de publiekscampagneweek wel door. Musea organiseerden digitale activiteiten en op museum.nl is getest met betaalde content. Met als thema 'Ons echte goud' stonden pronkstukken centraal die te zien waren op de eregalerij van een digitaal Museumplein. In 2021 startte de online videoreeks *Museumweek met Splinter*. Splinter Chabot bezocht musea en liet zien wat er te doen was tijdens de Museumweek. Het grote bereik van de video's gaf de Museumweek een stevige impuls.

WERKGEVERS ZAKEN /IN VERENIGING STERKER

Een nieuwe Museum cao, nieuwe leden, het recht op een veilige werkplek, vacatures en een verminderde werkgelegenheid.

Museum cao 2021-2022

De cao-delegatie heeft begin 2021 het gesprek met de vakbonden opgepakt. De cao-delegatie bestond uit Pien Harms (Paleis Het Loo), Marco Grob (Centraal Museum Utrecht), Guus Hoek (Rijksmuseum) en Gea Wold (Museumvereniging). Mirjam Moll zou voor het eerst voorzitter zijn, een rol waar zij zich op verheugde. Het heeft niet zo mogen zijn. In overleg met het bestuur en de delegatie heeft Pien Harms het voorzitterschap voor deze ronde op zich genomen.

Het overleg verliep moeizaam, maar het is gelukt een akkoord te bereiken. Met name over de thuiswerkregeling in combinatie met een aangepaste reiskostenregeling en een leeftijdsgrens nachtarbeid bleven partijen van mening verschillen. Mogelijkheid tot zelfroosting en duurzame inzetbaarheid worden in 2022 in commissies uitgewerkt. De nieuwe cao loopt tot 31 december 2022.

Nieuwe cao-leden

In 2021 groeide het aantal cao-leden verder. Stichting Eusebius in Arnhem en Stichting Erfgoedcentrum Tongerlohuys in Roosendaal willen aansluiten. Het aantal werknemers dat onder de Museum cao valt is nu 54% tegen 57% in 2020. Vooral in 2020 nam de werkgelegenheid in musea als direct gevolg van gedwongen sluitingen af.

Blijvende aandacht voor een veilige werkplek

In 2021 heeft de Museumvereniging aandacht besteed aan ieders recht op een veilige werkplek. Er is geen plaats voor ongewenste omgangsvormen van welke aard dan ook. De Museumvereniging is sinds 2020 aangesloten bij het onafhankelijk meldpunt Mores.online.

Nieuwe leden

**In 2021 hebben we 18 nieuwe leden
welkom mogen heten.**

Per 1 januari 2021

Van Gogh Village Nuenen
Nederlands Pluimveemuseum
Luther Museum Amsterdam
Fashion for Good
Huis van Hilde
Story World (onderdeel van Forum
Groningen)
Historisch Museum Vriezenveen
Van Eesteren Museum

Per 1 juli 2021

Fort Pannerden
Het Gouverneurshuis
Museum De Dorpsdokter
Museum Havezate Mensinge
Museum De Proefkolonie
Royal Delft Museum
Oorlogsmuseum Eyewitness
Nationaal Monument Oranjehotel
Maas Binnenvaart Museum
Van 't Lindenhoutmuseum

Vacatures op museumvereniging.nl

Sinds 2019 kunnen leden van de Museumvereniging hun vacature(s) gratis plaatsen op museumvereniging.nl. In 2021 zijn 350 vacatures geplaatst. In 2020 waren dat er 114.

Nieuwsberichten

De Museumvereniging publiceert frequent nieuwsberichten op museumvereniging.nl en LinkedIn en Twitter. Belangrijke onderwerpen in 2021 waren de nationale lobby, aanpassingen door coronamaatregelen, en enquêtes onder leden. Waar relevant en opportuun reageren wij op berichten in de media.

Museumvereniging.nl

Het aantal bezoekers is op museumvereniging.nl in 2021 ten opzichte van 2020 gestegen met 55,23%. Het aantal sessies laat in die periode eveneens een stijging zien: van 37,53% en er werden meer pagina's bekeken (+26,49%). Traffic naar de site is via de meeste kanalen gegroeid ten opzichte van vorig jaar: organisch zoekverkeer +29,76%, direct verkeer +30,78%, social verkeer + 57,25% en doorverwijzingen van andere sites +65,99%. Het bouncepercentage steeg met 8,29% en bezoekers blijven iets minder lang op de site. Het laatste hoeft niet negatief te zijn. Een verbeterde opzet kan gebruikers helpen sneller hun weg of onderwerp te vinden. Populaire pagina's zijn: de homepage, vacatures, de museum cao en de nieuwsberichten. Pieken in het sitebezoek zijn toe te wijzen aan nieuwsberichten rondom coronamaatregelen en het overlijden van Mirjam Moll.

Sociale media

Het aantal volgers van de Museumvereniging-pagina op LinkedIn groeide in 2021 aanzienlijk van 12.500 naar 17.000. Ook de activiteit op Twitter nam toe. Het aantal volgers groeide van 7.350 naar ruim 7.600 eind 2021.

BESTUUR, BUREAU & ORGANISATIE

/De mensen achter de vereniging

Bestuur

Eind 2021 was het bestuur van de Museumvereniging als volgt samengesteld:

- Irene Asscher-Vonk, voorzitter
- Erik van Ginkel, vicevoorzitter, kwaliteitszetel het Rijksmuseum
- Peter Tieleman, penningmeester
- Saskia Bak, bestuurslid
- Marianne Splint, bestuurslid
- Stephan Warnik, bestuurslid
- Lous Kerkhof, bestuurslid

Nevenfuncties

Irene Asscher-Vonk, voorzitter bestuur Museumvereniging (2e termijn, tot januari 2022);
Voorzitter bestuur Stichting Museumkaart;
Directeur Eigen geluid – begeleiding, advies, evaluatie;
Voorzitter Commissie melden misstand van het Voortgezet Onderwijs.

Erik van Ginkel, vicevoorzitter bestuur Museumvereniging (derde termijn, tot 15 september 2024);

Vicevoorzitter bestuur Stichting Museumkaart;
Vicevoorzitter Fundacion Han Nefkens, Barcelona;
Lid bestuur Stichting Nederlandse Dansdagen, Maastricht;
Lid adviesraad Allard Pierson, Amsterdam;
Lid adviesraad Jacqueline van Tongerenstipendium, Rijksmuseum voor Beeldende Kunst, Amsterdam.

Peter Tieleman penningmeester bestuur Museumvereniging (eerste termijn tot 24 november 2024);
Penningmeester Stichting Museumkaart;
Voorzitter van het Bestuur Landgoed Anderstein NV;
Voorzitter Raad van Commissarissen Aalberts Beheer BV;
Lid van de Raad van Commissarissen, voorzitter Audit Committee Centraal Boekhuis BV;
Voorzitter Raad van Advies Van Bentum Transport;
Lid Raad van Advies Bochane Groep.

Saskia Bak, bestuurslid Museumvereniging (tweede termijn tot 20 november 2025);
Bestuurslid Stichting Museumkaart;
Voorzitter Stichting Fashion Design Festival Arnhem;
Bestuurslid stichting Cultureel Netwerk Arnhem;
Bestuurslid STAK, Stichting Administratiekantoor voor het beheer en behoud van de kunstcollectie van BPD;
Lid Raad van Advies CASA te Arnhem;
Redacteur Stichting Ons Erfdeel;
Jurylid architectenselectie Catharijne Convent;
Jurylid Prodesseprijs voor Arnhemse geschiedenis.

Marianne Splint, bestuurslid Museumvereniging (eerste termijn tot 19 november 2022);
Bestuurslid Stichting Museumkaart;
Secretaris van het bestuur van Stichting Vrienden Jan van Brabant;
Jurylid Museum Talentprijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Stephan Warnik, bestuurslid Museumvereniging (eerste termijn tot 2 maart 2025);
Bestuurslid Stichting Museumkaart.

Lous Kerkhof, bestuurslid Museumvereniging (eerste termijn tot 1 juni 2025);
Bestuurslid Stichting Museumkaart;
Bestuurslid VSC.

Profiel

Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar met de mogelijkheid tot verlenging met nog eens vier jaar. De besturen van Stichting Museumkaart en Museumvereniging vormen een personele unie. Het bestuur bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste zeven personen en heeft het volgende profiel:

- Twee van deze vijf zetels zijn voor directeuren van rijksmusea, waarvan één voor de directie van het Rijksmuseum in Amsterdam.
- Eén van de museumdirecteuren wordt benoemd tot vicevoorzitter.
- Voorzitter en penningmeester zijn niet werkzaam bij een museum en maken geen deel uit van een bestuur of een raad van toezicht van een museum.
- De voorzitter heeft een netwerk in het openbaar bestuur, heeft affiniteit met kunst, cultuur en erfgoed en ervaring met belangenbehartiging.

- De penningmeester heeft financiële kennis en ervaring in bankwezen, bedrijfsleven of accountancy en affiniteit met kunst, cultuur en erfgoed.
- De overige leden zijn directeuren van musea.
- Bij de samenstelling wordt gestreefd naar diversiteit in sekse, leeftijd en culturele achtergrond.
- De samenstelling weerspiegelt de veelzijdigheid van musea binnen de Museumvereniging.

Governance Code Cultuur

Het bestuur onderschrijft de Governance Code Cultuur. Bestuurders ontvingen in 2021 ten hoogste een onkostenvergoeding. Benoemingstermijnen en (neven)functies van de bestuursleden zijn opgenomen in het onderdeel Nevenfuncties.

Bureau en organisatie

De interne organisatie van de Museumvereniging staat onder leiding van de directeur. Er is een gekozen personeelsvertegenwoordiging van drie personen die overlegt met de directeur en een beroep kan doen op de HR-adviseur.

In 2021 waren 16,2 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (in 2020: 17,7 medewerkers). Elke medewerker heeft specifieke kennis en vaardigheden. Om beleidsvoornemens te realiseren huurt de vereniging waar nodig op projectbasis aanvullende deskundigheid of extra capaciteit in. De Museumvereniging volgt de Museum cao.

Het plotselinge overlijden van directeur Mirjam Moll heeft grote impact gehad op de organisatie. Het bestuur heeft de eerste maanden het bureau extra ondersteund. Jan van Kooten nam vanaf half mei het directeurschap op interimbasis op zich. Er is freelance ondersteuning ingezet op het gebied van coaching van het team Kwaliteit en beleid en uitbreiding van HR-inzet. Het bevallingsverlof van de directie- en bestuurssecretaris is freelance waargenomen. In de tweede helft van 2021 is het aantal freelance uren teruggebracht. Voor vacante posities is gezocht naar vast personeel zodat kennis in de organisatie wordt geborgd. Twee freelance collega's zijn in dienst gekomen van de vereniging.

Exploitatie van de Museumkaart is ondergebracht in de Stichting Museumkaart, de werkzaamheden worden uitgevoerd door medewerkers van de Museumvereniging. De Museumvereniging brengt hiervoor – op grond van een dienstenovereenkomst – kosten in rekening bij de stichting.

In de organisatie van de Museumvereniging zijn maatregelen genomen en voortgezet om effecten van het Covid-19-virus te bewaken en te voorkomen, zoals veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze medewerkers, beperking van sociale contacten, en werken vanuit huis. In het najaar is in overleg met de personeelsvertegenwoordiging de regeling *Hybride Werken* tot stand gekomen.

Financiën

FINANCIEN

/Enkelvoudige balans en exploitatie

Algemene toelichting

Wij helpen musea een blijvende binding mogelijk te maken van alle inwoners van ons land met museale collecties. Dit doen we door draagvlak te creëren bij publiek en politiek en door de kwaliteit van de sector als geheel te verhogen. Daarbij stellen we – als brancheorganisatie van ruim 450 musea in Nederland - altijd het publieke belang van musea voorop. Want alleen samen vertellen musea het

hele, actuele verhaal van onze steeds veranderende samenleving.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

De Museumvereniging is feitelijk gevestigd op Rapenburgerstraat 123, 1011 VL te Amsterdam is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40410127.

Verbonden partijen

De Stichting Museumkaart is verbonden met de Museumvereniging. Het bestuur van de stichting is dezelfde als die van de vereniging. Hoewel de exploitatie van de Museumkaart is ondergebracht in de Stichting Museumkaart, voeren medewerkers van de Museumvereniging de werkzaamheden uit. De Museumvereniging brengt hiervoor kosten in rekening aan de stichting. De jaarrekening van de Stichting Museumkaart is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Museumvereniging te Amsterdam. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding de Stichting Museumkaart zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de Museumvereniging/Stichting Museumkaart.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in dat overzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de

oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening als 'Gebeurtenissen na balansdatum'.

/Financiële positie

De Museumvereniging sluit het kalenderjaar 2021 af met een positief resultaat van € 134.957 (2020: een positief resultaat van € 116.725). De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels, waaronder de in de "Richtlijnen voor de jaarverslaggeving" opgenomen richtlijn 640.

Het resultaat over 2021 valt hoger uit dan begroot (begroting: negatief resultaat van 94.833). Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere baten (zowel contributies als leden activiteiten) en (wegens Covid-19) minder uitgaven op het terrein van ledenactiviteiten, waarmee de wat hogere lasten van het bureau (lagere salariskosten maar wel hogere externe inhuur) ruimschoots werden gecompenseerd.

Voor de Museumvereniging stond het afgelopen jaar grotendeels in het teken van belangenbehartiging en het realiseren van noodsteun. Noodsteun voor alle musea, ongeachte grootte, type collectie, wijze van financiering of vestigingsplaats. En dat is gelukt. Geen een lid is vanwege de pandemie omgevallen. Vanwege de pandemie vonden alle bijeenkomsten met de leden opnieuw online plaats. Tweemaal kwam de Algemene Vergadering bijeen, op 31 mei en op 29 november, uitgezonden vanuit Pakhuis De Zwijger in Amsterdam. Ook de Kring Rijksmusea en het zakelijk directeurenoverleg vond online plaats. Om kennisdeling te faciliteren organiseerden we opnieuw enkele webinars.

Kengetallen

De financiële positie ultimo 2021 van de Museumvereniging kan als volgt worden samengevat:

- Werkkapitaal, vlottende activa-kortlopende schulden = € 988.768 (2020: € 854.804)
- Solvabiliteit, verhouding eigen vermogen/totaal vermogen = 62% (2020: 81%)
- Current ratio, verhouding vlottende activa/kortlopende schulden = 258% (2020: 590%)

/Balans per 31 december 2021\

Activa	2021	2020
	€	€
Vaste activa	43.472	44.027
<i>Immateriële vaste activa</i>	14.608	18.218
<i>Materiële vaste activa</i>	28.864	25.809
Vlottende activa	1.616.467	1.029.323
<i>Vorderingen</i>	336.098	385.548
<i>Liquide middelen</i>	1.280.369	643.775
Totaal Activa	1.659.939	1.073.350

Passiva	2021	2020
	€	€
Eigen vermogen	1.023.427	888.470
<i>Algemene reserve</i>	579.837	444.880
<i>Continuïteitsreserve</i>	400.000	400.000
<i>Bestemmingsreserve</i>	43.590	43.590
Voorzieningen	8.813	10.361
Kortlopende schulden	627.699	174.519
Totaal Passiva	1.659.939	1.073.350

/Staat van baten en lasten over 2021\

	2021 Realisatie (in €)	2021 Begroting (in €)	2020 Realisatie (in €)
Baten	1.250.951	1.140.611	1.214.534
<i>Contributies</i>	844.672	754.611	813.302
<i>Leden activiteiten</i>	46.426	36.000	40.440
<i>Collectieve promotie</i>	350.000	350.000	350.000
<i>Subsidies</i>	9.853	0	0
<i>Bijdragen derden</i>	0	0	10.792
Totaal baten	1.250.951	1.140.611	1.214.534
Algemene lasten	843.458	786.444	765.885
<i>Bureaulasten</i>	830.037	773.244	749.299
<i>Afschrijvingen</i>	13.421	13.200	16.586
Lasten activiteiten	272.536	449.000	331.924
<i>Werkgeverszaken</i>	58.140	86.000	76.624
<i>Platform</i>	134.634	160.500	142.613
<i>Kwaliteit</i>	20.657	36.000	34.835
<i>Public Affairs</i>	19.011	90.000	15.157
<i>Communicatie</i>	40.094	76.500	62.695
Totaal lasten	1.115.994	1.235.444	1.097.809
Exploitatieresultaat	134.957	-94.833	116.725
<i>Financiële baten en lasten</i>	0	0	0
Saldo van baten en lasten	134.957	-94.833	116.725

Toevoeging/onttrekking aan:

<i>Algemene reserve</i>	134.957	-144.833	134.889
<i>Bestemmingsreserve LAMO</i>	0	0	-11.754
<i>Bestemmingsreserve MuseumNetwerk</i>	0	50.000	-6.410

/Kasstroomoverzicht\

	2021	2020
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten	649.459	-156.996
<i>Exploitatieresultaat</i>	134.957	116.725
<i>Aanpassingen voor:</i>	146.829	134.730
<i>Afschrijvingen en overige waardeverminderingen</i>	13.420	16.586
<i>Mutaties voorzieningen</i>	-1.548	1.419
<i>Verandering in werkkapitaal:</i>	502.630	-291.726
<i>Vorderingen</i>	49.450	-117.994
<i>Kortlopende schulden</i>	453.180	-173.732
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	649.459	-156.996
<i>Ontvangen interest</i>	0	0
<i>Betaalde interest</i>	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	0
Investeringen immateriële vaste activa	0	0
Investeringen materiële vaste activa	-12.865	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Netto kasstroom	636.594	-156.996
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen	0	0
Toename/afname geldmiddelen	636.594	-156.996
<i>Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:</i>		
Stand per 1 januari	643.775	800.771
Mutatie boekjaar	636.594	-156.996
Stand per 31 december	1.280.369	643.775

/Grondslagen\

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels, waaronder de in de “Richtlijnen voor de jaarverslaggeving” opgenomen richtlijn 640.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Het gehanteerde afschrijvingspercentage bedraagt 10%. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Materiële Vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafprijs onder aftrek van afschrijvingen. De jaarlijkse vaste afschrijvingspercentages kunnen als volgt worden samengevat:

- Verbouwingen: 10%.
- Inventaris: 10%-20%.
- Hardware: 20%-33%.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte levensduur. Activering vindt plaats wanneer de aanschafwaarde € 500 of hoger bedraagt. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen van de vereniging bestaat uit reserves. Het bestuur van de Museumvereniging heeft een deel van de reserves afgezonderd in bestemmingsreserves voor een bepaald doel.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Operationele leasing

Bij de vereniging kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vereniging ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord onder de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels, waaronder de in de "Richtlijnen voor de jaarverslaggeving" opgenomen richtlijn 640.

De resultaten worden verantwoord op het moment van levering van prestaties. De baten en lasten worden, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen, toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben.

Baten

De baten zijn gewaardeerd tegen reële waarde en zijn tegen de reële waarde verwerkt in de staat van baten en lasten. De netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Contributies

De contributie van leden, gelieerde instellingen en belangstellenden wordt bepaald op basis van een contributiestelsel, bestaand uit tien categorieën. Bij het indelen wordt gekeken naar de totale baten

die ten goede komen aan de instelling, inclusief de door derden gedragen kosten. Het gaat om de totale baten over het kalenderjaar twee jaar voor het lopende kalenderjaar.

Daarnaast zijn de leden van de kring Rijksmusea en de kring Werkgeverschap een additionele contributie verschuldigd. Deze is gebaseerd op een vaste voet en een bijdrage per fte, met een minimum drempel van 50 fte. Musea die lid zijn van beide kringen betalen de vaste voet slechts eenmaal.

Subsidies

De Museumvereniging ontvangt incidentele projectsubsidies van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Deze subsidies worden als bate verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd. Ontvangen subsidies, welke nog niet zijn besteed, staan op balans verantwoord onder vooruit ontvangen gelden.

Bijdragen derden

Bijdragen derden worden als baten verantwoord in het jaar waarin deze worden ontvangen.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen (lonen, sociale lasten enz.) vormen geen aparte regel in de staat van baten in lasten. Deze kosten zijn opgenomen onder de bureaunkosten. Voor een nadere specificatie worden verwezen naar de betreffende toelichting. Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de jaarrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De over het verslagjaar verschuldigde pensioenpremie wordt als last verantwoord. Naast de premiebetalingen bestaan er geen andere verplichtingen.

Pensioenen

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

/VOORUITBLIK

2021 was een jaar met vele beperkingen en ieders geduld werd op de proef gesteld. Musea moesten dicht blijven, terwijl ze de samenleving zoveel te bieden hadden, juist in deze tijden. Gelukkig is de pandemie eindelijk in ander vaarwater terecht gekomen en is er weer sprake van vrije toegang tot cultuur. De deuren van musea zijn weer onbeperkt geopend en publiek begint de weg terug te vinden. Tegelijkertijd zijn er nieuwe zorgen van geopolitieke en economische aard ontstaan, waarvan de gevolgen nog ongewis zijn. De wereld is onzeker, maar als we één ding hebben geleerd van de afgelopen jaren is het dat cultuur verbindt. De ruim 450 musea verbonden aan de Museumvereniging zullen zich de komende tijd ten volle inzetten om een groot en breed publiek te verwelkomen, te verbinden en te verwonderen; in musea open je je wereld!